

Ingrid og Alf Bernt i Lyngør 1903

Av Jan Fredrik Gundersen

Bakgrunn

Eldre, privat utgitte postkort, kan ofte være et godt utgangspunkt for en historiefortelling. Fotografiene på disse postkortene er ofte lite kjent. I noen tilfeller finnes de kun på postkort fordi selve fotografiet har gått tapt. Konvolutter og postkort med påsatte frimerker er det fortsatt mange som samler på. På den måten er historiske postforsendelser og fotografier blitt bevart. Privat utgitte postkort har som regel ingen påtrykt tekst. For å kunne identifisere postkortmotivet vil det da være til god hjelp dersom kortet er påført stedsangivelse, poststempel, beskrivende tekst, samt navn på avsender og mottaker.

Det aktuelle postkortet

Et postkort med stedsangivelse Lyngør og datering 6. september 1903 dukket opp på en nettauksjon. Det var sendt til Frk. Doro Schjelderup, Oddernæs, Chr.sand S. Poststempelet viste samme dato og at det var levert til postekspedisjonen som gikk mellom Brevik og Kristiansand. Den 6. september 1903, som var en søndag, var det D/S Eidanger som gikk vestover fra Lyngør. Det betyr at postkortet ble levert direkte om bord i dette skipet og ikke til Lyngør postkontor.

Teksten på kortet er noe vanskelig å tyde, men den tolkes slik: *Kjære Doro! Som du ser, har vi det bare bra, tak. Mange hilsener til dig Forældre og søskende fra din hgv sv Alf. Hilser dere fra Ingrid.* Det er altså Doro sin «hengivne svoger», Alf, som sender postkortet til Doro.

Hvordan finne frem til personene på postkortet?

Ved søk i Folketellingen 1900 på «Alf i Lyngør/Lyngør» og etternavnet «Schjelderup», kom det frem at personene på postkortet må være Ingrid, født Schjelderup i Moss 24. juni 1879 og Alf Olsen Bernt, født i Lyngør 27. desember 1879. Alf var i 1903 forlovet med Ingrid, Doro's søster.

Doro Schjelderup (1881-1963) var mottaker av postkortet. Hennes egentlige navn var Dorothea. Hun ble senere gift med Anders O. Risøe, sønn av Charitte Nicoline f. Rode og Ole A. Olsen på Risøya og døde på Hamar sykehus 5. januar 1963.

Familien Kristian V. Schjelderup

Ingrid Schjelderup var datter av Henriette Nikoline («Hendy») f. Hassel (1855-1922) og Kristian Vilhelm Koren Schjelderup (1853-1913). Hennes far var først personellkapellan i Moss fra 1876 til 1880, deretter kallskapellan i Kristiansand fra 1880 til 1890, sokneprest i Dypvåg fra 1890 til 1903, prost i Oddernes, Kristiansand fra 1903 til 1908 og biskop i Kristiansand fra 1908 til sin død i 1913.

Henriette og Kristian giftet seg i 1878. De fikk datteren Ingrid i 1879 mens de bodde i Moss. Mens faren var kallskapellan i Kristiansand fikk de datteren Dorothea («Doro») i 1881, datteren Augusta Fredrikke i 1883, sønnen Vilhelm i 1885, datteren Hendy i 1887 og sønnen Kristoffer Hassel i 1888. Mens faren var sogneprest i Dypvåg fikk de sønnen Einar i 1892, sønnen Kristian Vilhelm Koren i 1894 og Harald Krabbe i 1895. Ingrid Schjelderup og Alf Bernt forlovet seg i 1902. Det nyforlovede paret ble fotografert sammen med hennes familie utenfor prestegården i Dypvåg hvor prestefamilien bodde.

1. rekke fra venstre: Harald (f. 1895), Einar (f. 1892), Kristoffer (f. 1888), Kristian (f. 1894)
2. rekke fra venstre: Augusta (f. 1883), Kristian W. (f. 1853), Henriette («Hendy» f. 1855), Hendy (f. 1887)
3. rekke fra venstre: Ingrid (f. 1879), Alf Bernt (f. 1879), Dorothea («Doro» f. 1881)

Familien Bernt A. Olsen

Alf Bernt var yngste sønn til Marie Clementine f. Nielsen (1834-1922) og skipsfører og skipsreder Bernt Andreas Olsen (1827-1907).

Huset til Bernt A. Olsen ble oppført i 1854. Det er et stort hus med stor brygge og hage på Odden i Lyngør. Det kalles i dag for «A.B's hus» og «A.B's brygge» i og med at det var deres eldste sønn, Anders Bernt, som overtok eiendommen etter sin far. Det hørte også med en stor hage, delvis i terrasser, både på vestsiden og nordsiden av huset.

Postkort utgitt av Det norske Kortforlag, Lyngør, no.208, brukt i 1911. Det viser familien Bernt A. Olsen sin eiendom til venstre i bildet. Fotografiet må være tatt få år etter at sønnen, Anders Bernt, overtok og fikk oppført handelsbygningen til høyre for boligen.

Det ble i årene 1902-1905 tatt flere bilder både i Dypvåg og i Lyngør, antagelig med et fotografiapparat som Alf Bernt hadde tatt med fra Tyskland. I dag inngår disse bildene i et familiealbum ivarettatt av Alf Bernt Glad. Bildet nedenfor er fra 1903 hvor vi fra venstre (med forbehold) ser Alf Bernt, hans forlovede Ingrid Schjelderup, Christian Olsen Bernt (f. 1855), Bernt Andreas Olsen (f. 1827) med Tora Helene Bjørn-Hansen («Mosse» f. 1902) på fanget og barnets mor Tora Hansen (f. Olsen Bernt 1869).

Bildet nedenfor er fra samme hagen i 1905. Vi ser Lyngørsiden (Ytre Lyngør) på den andre siden av sundet. Hagebordet er det samme som på postkort-motivet. Fra venstre er følgende med på bildet (med forbehold): Ingrid Schjelderup, Alf Bernt, Tora Hansen, Bernt A. Olsen, Frode Bjørn-Hansen (f. 1900), Valborg Bernt (f. 1875).

Fra lykkelig forlovelse og bryllup til tragisk dødsfall

Ingrid Schjelderup og Alf Bernt forlovet seg i 1902. Det var imidlertid slik den gang at man burde ha en inntektsbringende jobb før man giftet seg. Alf valgte å ta elektronikk-utdannelse fra Technische Hochschule i Karlsruhe i Tyskland. Det ble en lang forlovelsestid, men Alf kom hjem på besøk og Ingrid besøkte Alf i Tyskland. I Morgenbladet kan vi av navneliste se at Ingrid i oktober 1906 var i Berlin. I brev som familien har etter Bernt A. Olsen fremgår det at Ingrid reiste sammen med Alfs søster, Benedicte, til Berlin. Etter ferdig utdannelse fikk Alf jobb hos Siemens i Berlin. Dermed kunne Ingrid og Alf endelig gifte seg. Bryllupet ble feiret i Kristiansand 17. juli 1909. I 1910 bodde det nygifte paret i Gross-Lichterfelde i Berlin. Der fikk de datteren, som fikk navnet Ingrid etter sin mor, født 15. september 1910. Men moren døde dessverre samme dag i barselseng, 31 år gammel. Alf reiste da med datteren til bispegården i Kristiansand hvor morens søstre, særlig Hendy (f. 1887), tok seg av henne. I 1913 kunne Alf avslutte jobben i Tyskland og flytte hjem til jobb i Norge, først på Rjukan, deretter i Drammen, hvor han ble ansatt som elektroingeniør ved Norges Statsbaner. Alf Bernt døde i Oslo 22. mai 1943, 63 år gammel.

Fotografiet til postkortet er bevart

Ingrid og Alf Bernt sin datter, Ingrid, giftet seg i 1937 med Per Størk Glad i Oslo. De fikk fem barn, alle født i Oslo i perioden 1938-1946. Gjennom kontakt med sønnen, Alf Bernt Glad, viste det seg at han hadde postkort-motivet som fotografi i et familiealbum. Han var ikke klar over at fotografiet også var blitt brukt som postkort. På baksiden av fotografiet er det påført datoen 3. september 1903, altså bare 3 dager før postkortet ble sendt i posten.

Dette fotografiet fra 1903 ble benyttet som postkort. Og det med god grunn. Et virkelig stemningsfullt og flott fotografi; Ingrid med broderier og Alf med avis og langpipe. De nyter tydeligvis en sval sommerdag i den frodige hagen i Lyngør.

Avslutning

Det har vært en spennende reise å lete frem historien til det aktuelle postkortet. I utgangspunktet var motivet ukjent. Nå vet vi nøyaktig hvor bildet ble tatt, hvem de to personene er, og til og med fotografiets dato. En spesiell takk til Alf B. Glad for lån av fotografier og supplerende opplysninger. Et familiealbum hvor det er knyttet både navn og dato til bildene, er gull verdt. Skulle dette likevel mangle, er det i dag mulig å søke frem mange historiske opplysninger i digitaliserte kilder. Det ligger ganske sikkert flere postkort og ikke minst fotografier fra Lyngør, rundt om i mange hjem, som kan være utgangspunkt for nye spennende historier.

Kilder:

- Digitalarkivet
- Nasjonalbiblioteket
- Dypvåg gårds- og slektshistorie
- Dypvåg kirke 800 år
- Register over Anders Olsen, Lyngørs etterslekt
- Nedenes Amtstidende 5.9.1903– Afgaande Dampskibe
- Fædrelandsvennen 1913-10-24 – Biskoper i Stavanger og Kristianssands Stift
- Morgenbladet 1906-11-06 – Nordmænd i Berlin
- Norske Skipspoststempler
- Alf Bernt Glad